

Η ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Υ Π Ο

ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ

Ἡ μετὰ τὰ ἀτυχή γεγονότα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀθρόα προσέλευσις νέων προσφύγων κατὰ ἑκατοντάδες χιλιάδων ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλληνικῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Θράκης συγχρόνως εἰς χώραν ὡς ἡ Ἑλλάς εὐρισκομένην μετὰ δεκαετῆ πόλεμον εἰς οὐχί ἐξαιρετικῶς ἀκμαίαν οικονομικὴν θέσιν, ἀσφαλῶς θέλη καταβάλλῃ αὐτὴν ἀνεπανορθώτως, ἐὰν δὲν ληφθῶσι σύντονα μέτρα οὐ μόνον προσωρινῆς περιθάλψεως αὐτῶν ἀλλὰ καὶ μονίμου ἐγκαταστάσεώς τινος ὑπὸ συνθήκας οἰκονομικῶς ἱκανοποιητικᾶς.

Πρόχειρος ὑπολογισμὸς ἀποδεικνύει τὴν τρομακτικὴν ἐπιδάρυσιν ἣν τὸ Κράτος καὶ ἡ ἑλληνικὴ κοινὴ θὰ ὑποστῶσιν ἐκ τῆς συνεχίσεως τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς περιθάλψεως τῶν προσφύγων, ἐκ τῶν ὁποίων σήμερον ἐν ᾧ ἅπαντες εἶναι καταναλωταὶ πλοῦτου ἐλάχιστοι ἠδυνήθησαν μέχρι τοῦδε νὰ καταστῶσι παραγωγοὶ πλοῦτου, καὶ οἰκονομικῶς αὐτάρχεις. Ἡ ἱκανοποίησις τῶν πλέων ἀπαραιτήτων ἀναγκῶν διαιτροφῆς, σιγαύσεως καὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως 1.000.000 προσφύγων ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τιμῶν τῶν ἐμπορευμάτων δὲν δύναται καθ' εἰσόδῃποτε συνδυασμὸν νὰ ἦ ἐλάσσων τῶν 5 δραχμῶν κατ' ἀτομὸν ἡμερησίως, ἧτοι 1.800 δραχμῶν ἑτησίως. Ἄρα ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ ὅλου προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ δι' ἓν ἔτος εἶναι ἀσφαλῶς ἀνωτέρα τοῦ 1.800.000.000 δραχμῶν.

Καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ἐπρόκειτο μετὰ ἓν ἔτος ἡ μεγάλη πλειονότης τοῦ πληθυσμοῦ τούτου νὰ γίνῃ αὐτάρκτης, ἡ διεθνὴς καὶ ἰδίᾳ ἡ παροικιῶδης ἑλληνικὴ φιλοξενία θὰ ἠδύναντο νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὴν δαπάνην ταύτην ἀνευ μονίμου οἰκονομικῆς κάμψεως τῆς ἀντοχῆς τῆς χώρας. Τὸ πρόβλημα ὁμοῦ δὲν εἶναι ἀτυχῶς τόσον ἀπλοῦν, ἀφ' ἐνὸς διότι ἕνεκα τοῦ ἀπαισίου μέτρου τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακρατήσεως τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγόντων ἡλικίαν 18 ἕως 45 ἐτῶν, οἱ ἐκ Μ. Ἀσίας πρόσφυγες, γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέροντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, εἶναι ἀσθενεῖς παραγωγοὶ πλοῦτου, ἀφ' ἑτέρου διότι ἕνεκα τοῦ δεκαετοῦς πολέμου τὸ ἀνοργάνωτον τῆς παραγωγῆς (βιομηχανίας καὶ γεωργίας) δὲν καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ὄψ' αὐτῆς ἀπορρόφισιν καὶ χρησιμοποίησιν εἰς ἐπιφελεῖς ἐργασίας τόσων ἑκατοντάδων χιλιάδων ἀτόμων ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν.

Ἴνα δθὲν τὸ προσφυγικὸν πρόβλημα λυθῇ ἱκανοποιητικῶς τόσον

δι' αὐτοὺς τούτους τοὺς πρόσφυγας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς μόνιμους κατοίκους τῆς χώρας δεόν νὰ διαιεσθῆ εἰς δύο χρονικὰ στάδια καὶ δύο μεθόδους.

1ον) Ἄμεσος καὶ ἐκ τῶν ἐνόητων στέγασις, διατροφή καὶ λοιπὴ περιθαλψις τῶν προσφύγων ὡς πρώτη βοήθεια πρὸς αὐτοὺς.

2ον) Μόνιμος ἐγκατάστασις τῶν προσφύγων εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας.

Ἐὰν ἡ μέριμνα τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας περιορισθῆ εἰς τὴν πρώτην, μόνον μέθοδον, οἱ πρόσφυγες μὴ ζυνάμενοι νὰ ἱκανοποιηθῶσι τὰς στοιχειωδεστέρας τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν διὰ τοῦ μικροῦ ἡμερησίου ἐπιδόματος τοῦ ὑπὸ τοῦ Κράτους χορηγούμενου καὶ ἐξαντλοῦντες ταχέως τὰ ἐκ τῶν συνεισφορῶν συνεχθέντα κεφάλαια, ὅσοι αὐτῶν δὲν εὐρίσκωσι παραγωγικὰς ἐργασίας (καὶ οὗτοι εἶναι ἀσφαλῶς ἡ μεγάλη πλειονότης) θὰ προσπαθῆσωσι νὰ βιοπολαίσωσι διὰ τῶν ἀνευ εἰδικότητος καὶ κεφαλαίων ἐπαγγελμάτων, ἐξ ὧν ἤδη ἡ χώρα μόνιμως ὑποφέρει, τῶν πλαυοδίων μικροπωλητῶν, ὡς παράσιτα τῆς κοινωνίας οὐχὶ ὡς παραγωγοὶ πλούτου, μὴ ἱκανοποιεῖντες ἑαυτοὺς, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἀνταποδίδοντες εἰς τὴν χώραν ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν ἐπραξε καὶ μέλλει νὰ πράξῃ.

Ἐπιβάλλεται ὅθεν ὅπως ἢ τε κρατικὴ καὶ ἢ τῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων προσφυγικὴ πολιτικὴ ἀποδέψῃ εἰς τὴν, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἄμεσον περιθαλψιν, προετοιμασίαν τοῦ ἐδάφους πρὸς μόνιμον ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας, ἵνα ἀποτραπῆ ὁ ἄλλως ἀφευκτος κίνδυνος τῆς ἐγκαθιδρύσεως παρ' ἡμῖν τῆς μόνιμου πένιας (pauperisme).

ΑΜΕΣΟΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΙΣ

Δὲν ἐνδιατρίβομεν κοσῶς ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀμέσου περιθάψεως τῶν προσφύγων καθ' ὅσον αὕτη συντελεῖται κατὰ τὸν δυνατὸν καταλληλότερον τρόπον ὑπὸ τοῦ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ὑπάρχοντος Ὑπουργείου τοῦ Περιθάψεως.

Τὸ ὑπὸ μελέτην θέμα εἶναι ἡ μόνιμος ἐγκατάστασις τῶν προσφύγων εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας, ἵνα ὡς τάχιστα τὸ ἔργον τῆς προσωρινῆς περιθάψεως βαθμιδῶς ὑποκατεστήσῃ ἡ μόνιμος ἀποκατάστασις τῶν νέων πληθυσμῶν τῆς Ἑλληνικῆς χώρας.

Κατὰ τὴν πρόχειρον περιθαλψιν τῶν προσφύγων οὐδεμίαν σοβαρὰν προσπάθειαν μὲ βλέψεις ἀπωτέρου μέλλοντος δύναται νὰ γίνῃ πρὸς ἐγκατάστασιν αὐτῶν εἰς γεωγραφικὰ σημεῖα τῆς χώρας καὶ εἰς ἔργα κατά-

ληλα διὰ τὰς ἱκανότητας τῶν προσφύγων ἐκάστης κατηγορίας. Κατ' ἀνάγκην ἀπαντες ἀναμιξὲ διανέμονται εἰς τὰς διαφόρους πόλεις καὶ κωμοπόλεις τῆς χώρας ἀναλόγως τῶν διαθέσιμων στεγῶν, καὶ τὸ πλῆ, ἀναλόγως τῶν ὑπαρχόντων μέσων πρὸς ἔστω καὶ πρόσκαιρον διατροφὴν αὐτῶν. Ἀκριβῶς ὅπως μετὰ πυρκαϊᾶν οἰκίας οἱ γείτονες περιβάλλουσι τοὺς ἐνοίκους κατὰ τὰς πρώτας μετ' αὐτὴν ὥρας.

Κατὰ τὴν ἀμεσον περιθάλψιν ἐπιβάλλεται ἀπόλυτος συντηρητικότητα ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴν ἀποψιν, διότι ἂν, τὸ μεγαλείτερον ποσὸν τῶν προοριζομένων πρὸς περιθάλψιν τῶν προσφύγων κεφαλαίων, δαπανηθῆ διὰ τὴν προσωρινὴν αὐτῶν βοήθειαν, τὸ ἔργον τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας θὰ ἀποτύχη, θὰ δημιουργηθῆ δ' οὕτω δι' ὄλον τὸν πληθυσμὸν μία συνεχὴς καὶ ἀνυπόφορος κατάστασις, μία οἰκονομικὴ ἐυσπραγία, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἢ Ἑλλάς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ θεραπευθῆ πρὸ τῆς παρελεύσεως μακρᾶς σειρᾶς ἐτῶν. Τὴν δὲ εὐθύνην τούτων θὰ ἔχωσιν οἱ σήμερον διευθύνοντες τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως.

Ἐνφ' ἀντιθέτως, ἐὰν τὸ ἔργον τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν σήμερον ἀνευ ἐργασίας ἐπιταχυνθῆ καὶ τεθῆ συντόμως εἰς ἐφαρμογὴν δι' ἐπαρκῶν οἰκονομικῶν μέσων, ἢ ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν προσφύγων ἀναμενομένη ὠφέλεια δύναται νὰ εἶναι ἀνυπολόγιστος οὐ μόνον δι' αὐτοὺς τεὺς πρόσφυγας ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἑλλην ἔθνικὴν οἰκονομίαν.

ΜΟΝΙΜΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ἡ πρώτη σκέψις ἥτις φυσικῶς ἔρχεται κατὰ τὴν ἔρευναν ἐνὸς πολυμέρους προβλήματος ὡς τὸ τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς συντονήσεως τῶν προσπάθειῶν τῶν διαφόρων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ δὴ κυρίως τῶν τριῶν παραγωγικῶν Ἱπουργείων (Ἑθνικ. Οἰκονομίας, Γεωργίας καὶ Συγκοινωνίας), πρὸς σύνταξιν καὶ ἐφαρμογὴν ἐνὸς ἐνιαίου μὲν προγράμματος, ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως πάντοτε τῶν ἀρχῶν τῆς κατ' ἐιδικότητος κατανομῆς τῆς κολυσιχίδος ταύτης ἐργασίας.

Τὸ πρόγραμμα τοῦτο δεόν νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν προσφύγων καὶ τὰ πρὸς τοῦτο διατιθέμενα μέσα, νὰ εἶναι πρακτικὸν καὶ νὰ τεθῆ ταχέως εἰς ἐφαρμογὴν. Τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦτου δέον νὰ θέσῃ καὶ κατευθύνῃ γενικὴ κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τῶν κραναφερθέντων Ἱπουργείων μετὰ ἀντιπροσώπων τῶν Ἱπουργείων Περιθάλψεως, Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν καὶ τῶν

κυριωτέρων ὀργανώσεων Ἑλληνικῶν καὶ ξένων, αἷτινες θὰ ἠδύναντο οὐσιαστικῶς νὰ συμβάλωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Κεντρικὴ ἰδέα κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προγράμματος τούτου δεόν νὰ εἶναι ἡ δημιουργία εὐνοϊκῶν συνθηκῶν ἐργασίας καταλλήλου πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ προσφυγικοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὰς ἐπιτηδειότητας αὐτοῦ, καὶ ἱκανοποιούσης πληρέστερον τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Ἐπιμελῶς δεόν νὰ ἀποφευχθῇ ὁ ἐπικίνδυνος πολλαπλασιασμοῦ τῶν μὴ παραγωγικῶν ἐπαγγελμάτων (μεταπρατῶν κλπ.).

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ἑλλάς κατοικεῖται ἀραιῶς (50 περίπου ψυχαὶ κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Δανίαν 70, Ἑλβετίαν 90, Βέλγιον 250). Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὴν σχετικῶς μικρὰν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς. Ὑπάρχει ὅθεν χώρος καὶ διὰ τοὺς πρόσφυγας ἐὰν δημιουργηθῶσιν εὐνοϊκαὶ συνθήκαι ἐργασίας.

Πρὸς τοῦτο ὅμως δεόν προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ ἡ σύνθεσις τῶν προσφύγων καὶ αἱ ἱκανότητες αὐτῶν. Γενικῶς δύναται τις νὰ διαίρῃσθαι τοὺς πρόσφυγας εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας δύο κατηγορίας. •

1) Ἀστικὸς πληθυσμὸς (κυρίως ἐκ Σμύρνης καὶ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Μ. Ἀσίας), ἀποτελούμενος κατὰ μεγάλην πλειονότητα ἐκ γυναικῶν.

2) Γεωργικὸς πληθυσμὸς (κυρίως ἐκ Θράκης) κατὰ φυσιολογικὴν ἀναλογίαν ἀρρένων καὶ θηλέων.

Εἶναι ἐκ τούτων προφανές ὅτι ὁ ἀστικὸς πληθυσμὸς δυσχερῶς θὰ ἐπιδοθῇ εἰς γεωργικὰ ἔργα, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ὁ πληθυσμὸς τῆς Θράκης μεταοικήσας εἰς Μακεδονίαν δύναται ἄριστα νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν αὐτῇ μονίμως καὶ νὰ καλλιεργήσῃ αὐτὴν ἐπιτυχῶς.

Οὐδὲν ὅμως εἰς τὰς ἀνωτέρω γραμμάς εἶναι ἀπόλυτον. Διότι ἐπὶ παραδείγματι ὁ ἀστικὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως δυσχερῶς θὰ μεταβάλλετο εἰς καλὸν γεωργόν.

Δὲν εἶναι ὅθεν οὔτε ἔργον εὐχερὲς οὔτε σκόπιμον διὰ τοὺς πρόσφυγας οὐδὲ συμφέρον εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, ἵνα ἅπας ὁ προσφυγικὸς πληθυσμὸς ἐπιδοθῇ εἰς τὴν γεωργίαν.

Ἄφ' ἑτέρου δεόν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὁ ψυχολογικὸς παράγων. Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ πρόσφυγες, ἰδίᾳ οἱ τῆς Μ. Ἀσίας, μετὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς περιπετείας δις ὑπέστησαν ἀπολέσαντες τὸ ἠθικὸν αὐτῶν δὲν ἔχουσι μεγάλην διάθεσιν πρὸς ἐργασίαν. Κατὰ τῆς ψυχικῆς ταύτης διαθέσεως δεόν νὰ ἀντιδράσωμεν οὐ μόνον διὰ διαπαιδαγωγήσεως καταλλήλου ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ταχυτέρας ἐγκαταστάσεως αὐτῶν εἰς ἐργασίας προσοδοφόρους καὶ θετικῶς ὑποσχόμενας τὴν βελτίωσιν τῆς σημερινῆς

τύχης αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον ἀναβάλλομεν τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον ριζοῦται ἐν αὐτοῖς τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελπισίας.

Ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς λύσεως τοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος ἐξαρτάται μεγάλως ἂν μὴ καὶ κυρίως ἡ κοινωνικὴ εὐημερία τοῦ ἀμέσου μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΙΜΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶναι προφανές ὅτι ἡ τελικὴ καὶ ἱκανοποιητικὴ λύσις τοῦ ὄλου προσφυγικοῦ ζητήματος ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις καὶ τὰ μέσθ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Περιθάλψεως. Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ χρόνος παρέρχεται ἡ εὐθὺνὴ διαρύνει περισσότερον κυρίως τὰ τρία παραγωγικὰ Ὑπουργεῖα, ἅτινα εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως συντονίζωσι τὰς ἐργασίας αὐτῶν διὰ μιᾶς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἦδη τὰ Ὑπουργεῖα ταῦτα ἐπελήφθησαν τοῦ ἔργου τούτου ἀλλ' ἕκαστον σχεδὸν μεμονωμένως τοῦ ἄλλου, δι' ὃ καὶ πολλάκις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀσχολοῦνται συγχρόνως πολλαὶ ὑπηρεσίαι, ὡς τὸ τῆς ἐξευρέσεως ἐργασίας γενικῶς καὶ ὀλίγον ἀορίστως. Μέχρι σημείου τινὸς αἱ προσπάθειαι αὐτῶν δύνανται νὰ εἶναι ἀποτελεσματικαί. Ἄλλ' ἂν αἱ πρακτικαὶ ὑπηρεσίαι, αἱ ἰδιωτικαὶ ὀργανώσεις καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρόσφυγες δύνανται νὰ εὗρωσι θέσεις ἐμμίσθους κενάς, δὲν δύνανται ὁμῶς καὶ νὰ δημιουργήσωσι τοιαύτας ὅταν δὲν ὑπάρχουσι. Καὶ ἐν αὐτῷ ἔγκειται τὸ ὄλον ζήτημα. Ἡ εἰς τὰς ὑπαρχούσας ἐργασίας χωρητικότης διὰ πρόσφυγας εἶναι μικρά.

Ἀφ' ἑτέρου ὁ ὅρος «Μόνιμος ἐγκατάστασις» δὲν ὑπεννοεῖ μόνον τὴν ἐξεύρεσιν ἐργασίας ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξεύρεσιν μονίμου κατοικίας. Εἶναι γνωστὴ εἰς πάντας ἡ ἕνεκα τοῦ πολέμου καθυστέρησις τῆς οἰκοδομικῆς διομηχανίας καὶ ἡ συνεπείᾳ ταύτης ἔλλειψις κατοικιῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ συνεχῆς ἀφίξις προσφύγων ἐκ πάσης χώρας τῆς Ἀνατολῆς συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ρωσσίας καὶ ἰδίᾳ ἡ τελευταία ἐκ Θράκης καὶ Μ. Ἀσίας ἀθρόα καταφυγὴ εἰς τὴν χώραν ταύτην πληθυσμοῦ ἐξ ἑκατοντάδων χιλιάδων, ἐπέκνησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν πάντα κλειστὸν χώρον, ὥστε ἡ ἐπὶ μακρῶν παράτασις τῆς συμδιώσεως δεκάδων ἀτόμων εἰς μικρὰ δωμάτια καὶ ἑκατοντάδων τινῶν εἰς ἀποθήκας ἐμπορευμάτων ὄγρας, σκοτεινάς καὶ ἀνευ ἡλίου εἶναι βέβαιον ὅτι θέλει φέρῃ σοβαρὰν φθορὰν κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς τοὺς πρόσφυγας ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐγχωρῆρους πληθυσμοὺς.

Ἰδιαιτέρα μέριμνα δεόν νὰ καταβληθῆ διὰ τοὺς καταφυγόντας εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ὡς ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Θεσ/νίκῃ, Σύρῳ, καὶ ἄλλοις, ἐνθα ὁ κίνδυνος τῆς ἐξαπλώσεως τῶν μολυσματικῶν νόσων εἶναι ἀμεσώτερος κυρίως ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ἀέρος, διότι τὸ ὑπὸ τῶν ὑγειονόμων συνιστώμενον ἀπαραίτητον ποσὸν τῶν 10 κυβικῶν μέτρων ἀέρος κατὰ άτομον καὶ ὥραν διαμονῆς ἐν κλειστῷ χώρῳ, πολλάκις μειοῦται εἰς ὀλιγώτερον τοῦ ἐνὸς δεκάτου τοῦ ἀπαραίτητου τούτου ἀέρος.

Ὅστω τὸ ἔργον τῆς μόνιμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο κατευθύνσεις ἐργασίας ἐκ παραλλήλου βινοῦσας.

1) Εἰς τὴν δημιουργίαν ἱκανοποιητικῶν ἐργασιῶν.

2) Εἰς τὴν ἰδρυσιν νέων συνοικισμῶν εἰς τὰ σημεῖα τῶν δημιουργηθησομένων ἐργασιῶν.

Πρὸς δημιουργίαν ἱκανοποιητικῶν ἐργασιῶν εἶναι προφανές ὅτι διαθέτομεν δύο κυρίως παραγωγικὰ μέσα, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν. Πλὴν ὅμως τούτων καὶ ἄλλα μέσα θὰ ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὸ Κράτος πρὸς χρησιμοποίησιν δεκάδων τινῶν χιλιάδων ἐργατῶν, ὡς τὴν ὁδοποιίαν, τὴν ἀποξήρανσιν ἐλῶν καὶ πρὸ παντὸς τὴν οἰκοδόμησιν συνοικισμῶν τῶν προσφύγων.

Ὅστω τὸ Ἐπιτελεῖον τῆς Γεωργίας διὰ τῶν Διευθύνσεων Ἐποικισμοῦ, Γεωργίας καὶ Δασῶν, τὸ Ἐπιτελεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διὰ τῶν Ἐπιθεωρήσεων Βιομηχανίας καὶ Ἐργασίας καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον Συγκοινωνίας διὰ τῶν ὑπηρεσιῶν Ὀδοποιίας, Ἀρχιτεκτονικῶν καὶ Ὑδραυλικῶν ἔργων δεόν μετὰ συνεννόησιν νὰ προδῶσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς μόνιμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων.

Β'. Η ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

ΕΝ ΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Μέγα μέρος τῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καταφυγόντων προσφύγων, τῶν ἐκ Μ. Ἀσίας κυρίως ἀλλὰ καὶ ἐκ Θράκης, δύναται νὰ εὖρη ἐπιπερδὰς στάδιον ἐργασίας εἰς τὴν ἐγγώριον βιομηχανίαν. Ἦδη ἀριθμὸς σημαντικῶς προσφύγων πάσης προελεύσεως καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ρωσσίας ἐκ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Κιλικίας, Ἕλληνες ῥώσσοι καὶ ἀρμένιοι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ἐργάζονται ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν εἰς τὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ βιοτεχνικὰ ἐργαστήρια τῆς Ἑλλάδος. Εἰδικῶς ἐργο-

στάσιά τινα ἀπασχολοῦσι κατὰ πλειονότητα πρόσφυγας ρώσσους, ὡς τὸ ἐν Ν. Φαλήρῳ ἐργοστάσιον τοῦ Κεραμικοῦ διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς μάζης ἣτις χρησιμεύει διὰ τὸν ἐξ αὐτῆς σχηματισμὸν πινακίων, κυπέλλων καὶ ἄλλων ἐπιτραπέζιων σκευῶν ἐκ φαβεντιανῆς γῆς ἀπασχολοῦν ἄνδρας, διὰ δὲ τὴν διακόσμησιν αὐτῶν καὶ γυναῖκας, κοράσια καὶ παιδία σχεδὸν ἅπαντας ρώσσους. Ὡσαύτως τὰ ἀρώματα τῆς ἐν Καστέλλα ἑλληνικῆς ἐταιρίας Geo le Jeune καὶ οἱ ἱμάντες μηχανῶν, οἱ ἀπὸ ἔτους παρασκευαζόμενοι ἐν Κηφισίῳ, ἀπασχολοῦσι σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ρώσσους πρόσφυγας.

Τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ Σύρῳ βυρσοδεψεία, τὰ ἐν Πειραιεὶ καὶ Σύρῳ κλωστήρια καὶ ὑφαντουργεῖα, τὰ ἐν Δραπετσῶνι χημικὰ προϊόντα καὶ λιπάσματα καὶ ἄλλα ἐργοστάσια καὶ ἐργαστήρια τῆς χώρας ἀπασχολοῦσιν ἤδη ἀρκετὰς ἑκατοντάδας προσφύγων τῆς Μ. Ἀσίας.

Τὰ ὀλίγα ταπητουργεῖα ἐν Ἑλλάδι σπεύδουσι νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς ἐπιτηδειότητος τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ἐργατριῶν ταπητουργίας καὶ ἤδη νέα ἰδρύονται ταπητουργεῖα πρὸς χρησιμοποίησιν μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ προσφύγων ταπητουργῶν, τῶν κατασκευαστῶν τῶν περιωνύμων ἀνὰ τὴν ὑφήλιον Τουρκικῶν ταπήτων.

Γενικῶς παρατηρεῖται ὅτι ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία καὶ βιοτεχνία μετὰ προθυμίας προσέλαβον πρόσφυγας ἐργάτας καὶ ἐργάτιδας καὶ πολλὰκις διὰ τὸν δὲν εἶχον ἀνάγκην ἐργατῶν ἢ καὶ διὰ τὴν ἀκόμη ἢ τέχνην τῶν προσληφθέντων ἤτο κατωτέρα τῆς ἀπαιτουμένης βιωτήρησαν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐργασίας.

Ἡ εἰς τὰς ὑπαρχούσας ὁμῶς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας χωρητικότης διὰ πρόσφυγας ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὑπάρχοντα ἀριθμὸν τοιούτων εἶναι πολὺ μικρά.

Ἀνάγκη ὅθεν ἐπιτακτικὴ παρίσταται δημιουργίας εὐνοϊκῶν συνθηκῶν ἐργασίας, τοιαύτης δὲ ἐργασίας ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἐπιτηδειότητας τῶν προσφύγων καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας.

Βεβαίως περὶ ἰδρύσεως μεγάλων βιομηχανιῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ σκέψις διὰ ποικίλους ἄλλους λόγους ἀλλὰ κυρίως διότι αὗται ἀπαιτοῦσιν μεγάλα κεφάλαια καὶ τεχνικὰς ἐργατικὰς εἰδικότητας. Δέον ἔπομένως νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν μικρὰν βιομηχανίαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν βιοτεχνίαν ὑπὸ μεγάλην κλίμακα.

! ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗ ΕΝΕΡΓΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ἐὰν ὅθεν θέλωμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τοὺς πρόσφυγας εἰς πλου-

τοπαραγωγικὰς ἐργασίας τῆς βιομηχανίας, δεόν νά ἀναπτύξωμεν διὰ μὲν τῶν γυναικῶν τὴν ταππητουργίαν, τὴν βιοτεχνικὴν ὑφαντουργίαν καὶ μεταξουργίαν, διὰ δὲ τῶν ἀνδρῶν τὴν βυρσοδεψίαν καὶ τὴν τυροκομίαν. Οἱ κλάδοι οὗτοι τῆς τεχνητῆς παραγωγῆς καὶ γνωστοὶ εἶναι εἰς τὴν Παι. Ἑλλάδα, Μακεδονίαν, Ἡπειρον καὶ Νήσους, καὶ εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς χώρας ἐξαιρετικῶς προώδευσαν. Ἡ ἐγγῶριος δὲ κατανάλωσις τῶν προϊόντων αὐτῶν εἶναι τοιαύτη καὶ διὰ τινος ποιότητος ἢ ἐξαγωγή δύναται νά ἀναπτυχθῆ εἰς τοιαύτην κλίμακα ὥστε οὐδεὶς κίνδυνος ὑπερπαραγωγῆς αὐτῶν νά ὑπάρξῃ διὰ πολλὰς δεκαετηρίδας. Εἶναι ὅθεν εὐκαιρία διὰ τὴν Ἑλλάδα νά ἀναπτύξῃ καὶ διὰ νέων κατελιωτέρων ἐγκαταστάσεων νά προαγάγῃ τὰς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας ταύτας.

Ἐξεταστέον ἤδη διὰ τίνος πρωτοβουλίας καὶ κατὰ ποῖον τρόπον οἱ βιομηχανικοὶ οὗτοι κλάδοι θὰ προαχθῶσι τελειότερον καὶ ταχύτερον, Πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσι τρεῖς τρόποι.

1ον. Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Κράτους διὰ κεφαλαίων αὐτοῦ καὶ δημοσίων βιομηχανικῶν καὶ τεχνικῶν ὑπαλλήλων.

2ον. Διὰ τοῦ μεγάλου κεφαλαίου τῆς ἀνωτάτου ἐταιρείας.

3ον. Διὰ τοῦ μικροῦ ἀτομικοῦ κεφαλαίου, τῆς οἰκοτεχνίας ἢ τοῦ μικροῦ ἐργαστηρίου.

Διὰ τὸν πρῶτον τρόπον οἱ ἐλάχιστοι ὑπέρμαχοι τῆς κρατοποιήσεως θὰ ἠδύναντο νά ἐπικαλεσθῶσι τὸ παράδειγμα τῆς ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος Manufacture de Tapisseries des Cobelins. Ἀπέναντι αὐτῆς καὶ τινῶν ἄλλων σπανίων κρατικῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ἔχομεν νά ἀντιτάξωμεν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς παγκοσμίου βιομηχανίας διὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ ἰδίᾳ τὰς διὰ τῆς ἀνωτάτου ἐταιρείας προόδους τῆς βιομηχανίας κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας. Οὐδεμίαν χωρεὶ ἀμφιβολία ὅτι ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νά γίνῃ σοβαρὰ σκέψις μόνον διὰ τὴν ἐταιρικὴν ἢ διὰ τὴν ἀτομικὴν μορφήν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἐχοντας ὅπ' ὄψει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς μεγάλης βιομηχανίας, εἰμὴ δι' εἰδικὰς περιπτώσεις, ἀλλ' ὅτι αἱ ὑπὸ συζήτησιν ἐπιχειρήσεις δύνανται ὡς ἐκ τῆς βιοτεχνικῆς μορφῆς αὐτῶν νά γίνωσι διὰ σχετικῶς μικρῶν κεφαλαίων, ἀποκλίνομεν μᾶλλον ὑπὲρ τῶν μικρῶν ἐταιρειῶν ἢ ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι, ἕνεκα τῶν ἐξαιρετικῶν ἀναγκῶν τῶν προσφύγων, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας τὸ Κράτος θὰ παράσχῃ καὶ ἐξαιρετικὰς προστασίας διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῶν παραγωγικῶν αὐτῶν ἐργασιῶν.

Πρὸς τοῦτο ὡς πρῶτον μέσον ἔχομεν τὸν νεαρὸν νόμον 2948 «περὶ παραγωγῆς τῆς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας», διὰ τοῦ ὁποῦ ἐς ἐπιχειρήσεις ἐξυπηρετούσας τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν διὰ Β. διατάγματα κατέ-

χεται δωρεάν κτήμα του δημοσίου ή εν ανάγκη απαλλοτριούται ιδιωτικόν κτήμα, γίνεται προτίμησις εις τὰ ἐγχώρια προϊόντα κατά τὰς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου προμηθείας καὶ παρέχονται ἄλλαι τινὲς δευτερευούσης σημασίας εὐκολίαι μετὰ γνώμην τοῦ ἐπὶ τούτῳ λειτουργοῦντος Γνωμοδ. Συμβουλίου τῆς Βιομηχανίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας.

Εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν τῆς ἀνάγκης ταχείας ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας αἱ γενικαὶ αὗται διευκολύνσεις δὲν θὰ ἐπαρκέσωσιν ὅπως ἀποτελεσματικῶς λύσωσι τὸ προσφυγικὸν πρόβλημα. Διὰ τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αἰτινες θὰ ἀπασχολῶσι κατὰ τὰ τρία τέταρτα πρόσφυγας ἐργάτας ἢ ἐργάτιδας θὰ ἔπρεπε νὰ παραχωρηθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι εἰδικαὶ προνομίαι.

1ον. Ἀπαλλαγὴ ἀπὸ παντὸς ἀμέσου φόρου ἐπὶ πενταετίαν.

2ον. Ἐπιστροφή παντὸς τελωνιακοῦ δασμοῦ κατὰ τὴν ἐξαγωγήν ἐγχωρίου βιομηχανικοῦ προϊόντος κατεσκευασμένου ἐκ πρώτης ἢ ἡμι-κατεργασμένης ὅλης εἰσαχθείσης ἔξωθεν.

3ον. Ἀπόλυτος ἐγγύησις περὶ τῆς μὴ ὑπὸ τοῦ Κράτους δεσμεύσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος τοῦ προσωρῖζομένου διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις ταύτας τῶν προσφύγων.

Πιθανῶς δὲ κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἔργου τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων εἰς βιομηχανικὰς σονοικισμοὺς νὰ παρῆσθῃ ἀνάγκη παραχωρήσεως καὶ ἐτέρων τινῶν εἰδικῶν προνομίων ἢ διευκολύνσεων.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΑΙ ΤΗΣ ΜΟΝΙΜΟΥ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

Τὸ ἔργον τῆς μονίμου ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων, διατερούμενον, ὡς εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης ἡμῶν ἀνεπέυξμεν, εἰς ἐγκαταστάσιν τῶν προσφύγων εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας καὶ εἰς μόνιμον στέγασιν αὐτῶν παρὰ τὰς ἐργασίας ταύτας, δὲν δύναται νὰ ἐπιτελεσθῇ εἰμὴ διὰ τῆς συνεργασίας τῶν ἀκολουθῶν τριῶν παρχόντων.

1) Τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους διὰ τῶν ὀργανωμένων δημοσίων ὑπηρεσιῶν (Ὑπουργείων Ἑθν. Οἰκονομίας, Γεωργίας καὶ Συγκοινωνίας).

2) Αὐτῶν τῶν ἰδίων προσφύγων καταλλήλως ἐμπυχομένων καὶ διαπαιδαγωγημένων.

3) Τῶν ξένων καὶ ἑλληνικῶν φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων.

Διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων εἰς τὰς δημιουργηθησομένης βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς ἐργασίας τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας διὰ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῆς Βιομηχανίας ὡς ἀρμοδίας τεχνι-

πῆς ὑπηρεσίας δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν μελέτην παντὸς τεχνικοῦ ζητήματος ἀναγομένου εἰς τὰς ὑπὸ Ἰδρυσιν ἐπιχειρήσεις, πρὸς δὲ, τὸν ἐφοδιασμόν τῶν ἀπαραιτήτων μηχανημάτων, ἐργαλείων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν, διὰ δὲ τῆς Ἐπιθεωρήσεως Ἐργασίας δύναται νὰ συγκεντρώσῃ ἐκ τῶν διαφόρων σημείων τῆς χώρας τοὺς εἰδικοὺς δι' ἐκάστην βιομηχανίαν ἢ βιοτεχνίαν πρόσφυγας, οὓς νὰ διαπαιδαγωγήσῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Ἰδρύσεως μιᾶς νέας ἐστίας καλυτέρας ἢ ἡ σημερινὴ πρόχειρος στέγασις ἢ πλήρης κινδύνων καὶ ἀβεβαίου μέλλοντος.

Αὐτοὶ ἤδη οἱ πρόσφυγες ὀργανούμενοι κατὰ ὁμοιογενεῖς ὁμάδας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν εὐφυεστέρων ἐξ αὐτῶν εἴτε καὶ Ἰδρύνοντες συνεταιρισμοὺς δύναται νὰ ἀναλάβωσι τμήματα ἐργασίας, ἢ πλήρη ἔργα ἐνὸς συνοικισμοῦ ἢ πᾶν τὸ συναποτελοῦν ἓνα βιοτεχνικὸν συνοικισμὸν.

Αἱ δὲ φιλανθρωπικαὶ ὀργανώσεις, αἵτινες τόσον προθύμως ἐξ ὄλων τῶν σημείων τῆς ὑδρογείου ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τῶν προσφύγων καὶ τῶν ὁποίων αἱ φιλοδοξίαι δὲν περιορίζονται ἀπλῶς εἰς τὴν ἐπὶ τινὰς μῆνας διανομὴν τροφῆς καὶ φαρμάκων ἢ καὶ ἐνδυμάτων, ἀλλ' εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς ἔργου μονίμου ὑπενθυμίζοντες εἰς τοὺς μεταγενεστέρους οὐ μόνον τὴν φιλανθρωπίαν ἀλλὰ καὶ τὸ πρακτικὸν καὶ ὀργανωτικὸν αὐτῶν πνεῦμα. ἄσφαλῶς θὰ συμβάλωσι μεγάλως διὰ τῶν ἐπὶ τόπου ἤδη ἀποστολῶν ἐκ διαπρεπῶν ἀντιπροσώπων εἴτε διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῶν μορφώσεως εἴτε διὰ τῆς ὑλικῆς αὐτῶν ἀρωγῆς, εἰς τὴν Ἰδρυσιν τῶν συνοικισμῶν ἢ ἴσως καὶ τελήρων νέων κωμοπόλεων προσφύγων.

Οἱ τρεῖς εὗτοι συντελεσται κράτος, πρόσφυγες, καὶ φιλανθρωπικαὶ ὀργανώσεις, στενῶς συνεργαζόμενοι, ἀσφαλῶς θὰ δυνηθῶσιν, ἐὰν συντονίσωσι τὴν ἐνεργητικότητά αὐτῶν μὲ τὸ ἐπείγον τῆς ἀνάγκης τῆς ταχύτερας λύσεως τοῦ προσφυγικοῦ προβλήματος ἵνα ἐντὸς διετίας δημιουργήσωσιν ἐκ τοῦ μῆενός μιαν δεκάδα κωμοπόλεων ἐκ 5 ἕως 10.000 κατοίκων ἐργαζομένων καὶ εὐημερούντων.

Τὸ τεράστιον τοῦτο ἔργον, τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως φαινόμενον ὡς ἀπλὴ ἰδεολογία, δύναται νὰ καταστῇ πραγματικότητα, ἐὰν ἐπιστήμη, κεφάλαιον καὶ ἐργασία συνδρασθῶσι καταλλήλως, ἐὰν τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν αἱ ἀνά σειρὰς κατασκευαὶ (construction en serie), ἐὰν χρησιμοποιηθῶσι τὰ μεγάλῃ παραγωγῆς μηχανικὰ μέσα, ἅτινα δύναται νὰ μᾶς προμηθεύσῃ ἡ Ἀμερικὴ, καὶ πρὸ παντὸς ἂν ἐπικρατήσῃ πρακτικὸν πνεῦμα συνθέσεως καὶ ὀργανώσεως, τάξις καὶ ταχύτης ἐκτελέσεως.

Γ. ΙΑΡΥΣΙΣ ΝΕΩΝ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΝ

Αἱ ὑπάρχουσαι μεγάλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ἐκτισμέναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῆς θαλάσσης διὰ λόγους οἰκονομικῆς συγκοινωνίας, δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τοὺς ἄρους ὑγεινῆς, δὲν ἔχουσιν ἀφθονίαν πηγαίων ὑδάτων, καὶ σήμερον, ὡς ἀνωτέρω εἰπομεν, διὰ τῆς αἰφνιδίας ἀδείξεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν, δὲν ἔχουσιν ἐπαρκεῖς οἰκίας πρὸς στέγασιν οὐδὲ πλουτοπαραγωγικὰς ἐργασίας πρὸς ἐκκνοποίησιν τόσων νέων πληθυσμῶν.

Εὐρισκόμαθα ἔθεν πρὸ τῆς ἀναποδράστου ἀνάγκης ὅπως εἴτε ἐπεκτείνωμεν τὰς δευτερευούσας πόλεις καὶ κωμοπόλεις, ἔσαι παρουσιάζουσιν οἰκονομικὰ καὶ ἄλλα προσόντα εἴτε ἰδρῦσωμεν νέας κωμοπόλεις.

Ὅσαίς ἐξαιρετικοὶ λόγοι δὲν συντρέχουσιν ὑπὲρ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ὑπαρχουσῶν πόλεων εἶναι προτιμότερον νὰ ἰδρυθῶσι νέαι κωμοπόλεις ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ὑγεινῆς.

Ἀνασκοποῦντες συντόμως τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδρύσεως τῶν ἀστικῶν συγκεντρώσεων παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μικροτέρα κῶμη, ἐξ ἧς προέρχεται ἡ κωμόπολις καὶ ἡ πόλις, ἰδρύεται συνήθως ἐκεῖ ἔνθα συντρέχουσιν:

α) Εὐνοϊκαὶ συνθηκαὶ ἐργασίας (γεωργικῆς ἢ βιομηχανικῆς) πρὸς εὐημερίαν τῶν κατοίκων.

β) Εὐχερῆ μέσση συγκοινωνίας (θαλάσσης, ποταμοῦ, ὁδῶν, ἢ σιδηροδρόμου) πρὸς ἐπικοινωνίαν διανοητικὴν καὶ ἐμπορικὴν τῶν κατοίκων μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου.

γ) Εὐνοϊκαὶ συνθηκαὶ ὑγεινῆς.

Ἐὰν αἱ συνθηκαὶ αὗται πάσαι εὐρίσκωνται εἰς τὸν ἀρχικὸν συνοικισμὸν πληρούμεναι εἰς μέγαν βαθμὸν, οὗτος ταχέως θὰ ἐξελιχθῆ εἰς κωμόπολιν καὶ πόλιν διὰ μετοικεσίας ἐξ ἄλλων σημείων τῆς χώρας ἢ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τῶν γεννήσεων. Ἀντιθέτως ὁ συνοικισμὸς θὰ ἐξαφανισθῆ ἢ θὰ περραμείνη στάσιμος ἐὰν οἱ στοιχειώδεις οὗτοι ὄροι οἰκονομικοὶ καὶ ὑγεινῆς δὲν πληρῶνται.

Ἡ ταχύτης τῆς ἀναπτύξεως τῶν πόλεων ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῶν εὐνοϊκῶν συνθηκῶν ἐργασίας, δι' ὃ καὶ οἱ συνοικισμοὶ οἱ ἰδρῦόμενοι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἀναπτύσσονται ταχύτερον. Εἶναι παγκοσμίως γνωστὸν ὅτι ἕνεκα τῆς βιομηχανίας ἰδρῦθησαν αἱ μεγάλαι πόλεις τοῦ κόσμου κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα. Κατέστη πλεὺν ἀξίωμα ὅτι, ὅπου ἀκμάζει ἡ βιομηχανία ἐκεῖ καὶ αὐξάνουσι ταχέως αἱ πόλεις.

Ἄρχει νὰ ὑπάρχη ἓν ἐργοστάσιον ἀμείδιον ἰκανοποιητικῶς τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ ἵνα ἱδρυθῇ μία κωμόπολις. Χαρακτηριστικὰ παραδείγματα τούτου συναντᾷ τις εἰς ἀπάσας τὰς βιομηχανικὰς χώρας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἀπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἀναφέρωμεν τρία παραδείγματα.

Τὸ Trust τοῦ χάλυθος τῆς Ἀμερικῆς ἀπεφάσισε τὸ 1909 τὴν ἱδρυσιν ἐνὸς μεγάλου ἐργοστασίου εἰς τὴν ἔρημον ἀκτὴν τῆς λίμνης Michigan. Τῷ 1910 τὸ ἐργοστάσιον αὐτὸ ἦτο ἕτοιμον καὶ ἡ νέα πόλις, ἣτις ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς ἐταιρείας Gary ἦτο ὑπερδομημένη, καὶ κατοικεῖτο ὑπὸ 16.802 κατοίκων. Τῷ δὲ 1920 ἡ ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ φέρει τὴν πόλιν Gary μὲ 55 370 κατοίκους. Ἔτερον παράδειγμα εἶναι ἡ πόλις τῶν φωνογράφων. Ὀλίγα ἔτη πρὸ τοῦ 1900 ὁ Ἐδισὼν ἱδρυσεν εἰς τὸ East Orange τῆς πολιτείας New Jersey μέγα ἐργοστάσιον κατασκευῆς φωνογράφων. Τῷ 1900 ἡ πόλις αὕτη εἶχεν 21.507 κατοίκους, τῷ δὲ 1920 εἶχε 50.710. Τέλος ἡ πόλις Ἄκρον (λέξις Ἑλληνικῆ) τῆς πολιτείας Ohio καίτοι ἱδρυθεῖσα πρὸ τοῦ 1869, ὁπότε εἶχε πληθυσμὸν 3.477 κατοίκων, ἐφυτοζῶει μέχρι περιῖπου τοῦ 1890, ὅτε ἤρχισαν ἱδρυόμενα ἐργοστάσια κατασκευῆς μηχανῶν καὶ ἰδίᾳ ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας καυτοσούκ. ἐκ πρώτης ὄλης, ἐννοεῖται εἰσαγομένης ἀπὸ τὰς ἀπομακρυσμένους χώρας τῆς Βραζιλίας, Βολιβίας, Περὺ κλπ.

Ἡ πόλις λοιπὸν Ἄκρον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν λαμβάνομεν τὰ ἐλαστικὰ αὐτοκινήτων κλπ. τῷ 1900 εἶχε 42.728 καὶ τῷ 1920 εἶχε 208.435 κατοίκους.

Τὰ παραδείγματα ταῦτα ἀναφέρωμεν ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς ἐνδεικτικὰ τῆς διὰ τῆς βιομηχανίας ταχέως ἀναπτύξεως τῶν πόλεων, αἰτινες ἱδρυόμεναι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων μεθόδων καὶ μέσων τῆς ρυμοτομίας, τεκτονικῆς, ὑγιεινῆς καὶ λοιπῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν ἔχουσιν ἔλατὰ πλεονεκτήματα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ.

Λαμβάνοντες λοιπὸν ὡς δεδομένον ὅτι μέγα μέρος εἰ τῶν προσφυγόντων εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη δὲν θὰ ἐπανέλθωσι πλέον εἰς τὰς προτέρας αὐτῶν ἐστίας, παρὰ πᾶσαν τυχόν ὑπογραφησομένην συνθήκην, οὐδεμίᾳ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῆς δημιουργίας νέων ἐργασιῶν πλουτοπαραγωγικῶν ὡς καὶ τῆς ἱδρύσεως νέων συνοικισμῶν καὶ κωμοπολεων πληρυσθῶν κατὰ τὸ δυνατὸν τελειότερον τὰς σημερινὰς οικονομικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας τῶν πληθυσμῶν αὐτῶν, ἵνα μετὰ μεγαλειτέρου ζήλου καὶ ἐνεργητικότητος οἱ ἱδρυταὶ αὐτῶν ἐπιβιοθῶσιν εἰς τὴν σύμπηξιν τῆς νέας ἐστίας των.

Εἰς συνθετικὸν ἔργον τοιαύτης ἐκτάσεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἤρτηται ἡ

εὐημερία πολλῶν μυριάδων ψυχῶν, ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπικρατήσωσιν αἱ πλέον ὀρθαί καὶ πρακτικαὶ ἀντιλήψεις.

Αἱ νεώτεραι οἰκονομικαί, κοινωνικαὶ ἰκαὶ τεχνικαὶ ἐπιστήμαι σήμερον πλουσίως ἐφοδιίζουσι διὰ ἰδεῶν καὶ μέσων τοὺς ἰερωτάς τῶν νεωτέρων συνοικισμῶν καὶ πόλεων. Ἐκ τῶν θεωρητικῶν δὲ ἀντιλήψεων καὶ τῶν τεχνικῶν μέσων πρέπει νὰ τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν μόνον ἐκαίνας αἰτινες δύνανται νὰ εὐδοκιμήσωσιν εἰς τὸν παρόντα τόπον καὶ χρόνον καὶ ἀναλόγως τῶν διατιθεμένων μέσων εἰς ἔμφυχον καὶ ἀψυχον ὕλικόν.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΙΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ

Οἱ πληθυσμοὶ οὗτοι οἵτινες μέλλουσι νὰ συναποτελέσωσι τὰς νέας πόλεις ἔχουσι κοινὰ τινα χαρακτηριστικὰ καὶ ἐδρῖσκονται ὑπὸ κοινὰς συνθήκας. Εἶναι ἅπαντες χριστιανοὶ καὶ ὁμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Εἶναι μεσημβρινοὶ καὶ ἐπομένως μικρᾶς ἀποδόσεως ἔργου. Εἶναι σχετικῶς μικρᾶς διανοητικῆς μορφώσεως ἀλλ' ὀλιγαρχεῖς καὶ λιτοί. Γεωργοὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλλὰ καὶ βιοτέχνη, τινὲς δὲ καλοὶ ἔμποροι δυνάμενοι νὰ ἐξελιχθῶσιν εἰς ἐπιχειρηματίας. Πάντες σήμερον τελείως ἢ σχεδὸν πένητες μὲ ἠθικὸν κατεπτοημένον ἔκ τῶν σφεγῶν καὶ τῶν δηώσεων. Τοῦτο εἶναι ἐν ὀλίγοις τὸ ἔμφυχον ὕλικόν καὶ τὰ ὑπὸ τούτου διατιθέμενα μέσα.

Μὲ τοιαῦτα δεδομένα θὰ ἐκινδύνεῦε τις νὰ θεωρηθῆ ὡς οὐτοπιστής ὅταν προτείνῃ τὴν διὰ τοιούτου πληθυσμοῦ ἔδρυσιν ἑνὸς νέου κόσμου εὐημεροῦντος ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Ἐν τούτοις ρίπτοντες ἐν βλέμμα εἰς τὸ παρελθὸν αὐτοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις διὰ τῆς ἐργασίας του ἔζη ἀνέτως εἰς τὴν μέχρι πρό τινας πατρίδα του, ὡς καὶ εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ σκληρὰν δοκιμασίαν, δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐνισχυόμενος ὀλίκως καὶ ἔμφυχούμενος ἠθικῶς ὁ ἀνέστιος καὶ ἀνευ σοδαρῶν ἐλπίδων μέλλοντος λαοῦ οὗτος δύναται ἀκριβῶς ἐξ αὐτῆς τῆς δοκιμασίας του νὰ ἀντήσῃ τὰς δημιουργικὰς ἐκαίνας δυνάμεις αἰτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως πραγματοποιήσῃ μέλλον καλλίτερον τοῦ παρελθόντος του.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν δὲν τίθεται πρὸ ἡμῶν ζήτημα ἀπλῆς στεγασεως καὶ προσωρινῆς διατροφῆς αὐτῶν ἀλλὰ τὸ ὄλον πρόβλημα τῆς δημιουργίας ἑνὸς κοινωνικοῦ συνόλου διὰ τῆς ἐργασίας του δημιουργοῦντος τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν εὐημερίαν αὐτοῦ, δεόν πρὸ παντός νὰ ἐξετασθῆ ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ οἰκονομικὴ εὐημερία τῶν κατοίκων τῶν νέων προσφυγικῶν συνοικισμῶν, κωμῶν ἢ κωμοπό-

λεων. Πρὸς τοῦτο δεόν πρὶν ἢ ἐκλέξωμεν τὰ σιμεῖα τῶν νέων συνοικισμῶν νὰ προσδιορίσωμεν τὰς ἐργασίας εἰς τὰς ὁποίας οἱ κάτοικοι αὐτῶν θὰ ἐπιδοθῶσι κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἢ κατανομῇ τῶν ἔργων δεόν νὰ σχετισθῇ μὲ τὴν γεωγραφικὴν κατανομήν.

Εἶναι προφανές ὅτι ἕκαστος πρόσφυξ δεόν νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ αὐτὸ ἔργον εἰς ὃ καὶ πρότερον ἐπεδίδοτο, ἐὰν τὸ ἔργον τοῦτο ὑπὸ τὰς νέας συνθήκας εἶναι οἰκονομικῶς ἱκανοποιητικόν. Οὕτως ὁ γεωργός θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν γεωργίαν, ὁ βιοτέχνης τὴν βιοτεχνίαν καὶ ὁ ἔμπορος, ἐφ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τούτων δὲν εἶναι ὑπερβολικός, τὸ ἔμποριον. Ἐτι δὲ πλεόν, ἢ εἰδικότες ἐκάστου ἐκ τῶν ἐπαγγελματικῶν αὐτῶν κλάδων δεόν νὰ τηρηθῇ εἰς τὰς λεπτομερείας ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ καλλιτέρα ἀπόδοσις. Καὶ ἐφ' ὅσον θὰ πρόκειται περὶ ἰδρύσεως μικρῶν συνοικισμῶν μέχρις ἑκατοντάδων τινῶν κατοίκων θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τηρηθῇ ἡ ἀπόλυτος σχεδὸν διαχώρισις τῶν εἰδικότητων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ἐὰν ἰδρυθῇ εἰς μίαν περιφέρειαν ἐν ταπητουργεῖον ἀπασχολοῦν 300 ἔργατριάς καὶ 100 ἔργάτας, θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἡ ἴδρυσις 200 ἢ 300 οἰκισκῶν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν 800 ἢ καὶ 1000 ψυχῶν. Ἐφ' ὅσον ὁμοίως θὰ πρόκειται περὶ ἰδρύσεως κωμοπόλεως 5 ἢ 10,000 ψυχῶν ὑπὸ τὰς ἐν Ἑλλάδι κρατούσας συνθήκας μία τέχνη ἢ ἐν εἶδος γεωργίας δὲν θὰ ἦτο ἐπαρκές ὅπως ἱκανοποιητικῶς ἀπασχοληθῶσιν ἅπαντα ἢ τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν τῶν ἐν ταῖς κωμοπόλεσι ταύταις κατοικουσῶν οἰκογενειῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγωμεν ὅτι πρὸς ἴδρυσιν τῶν νέων συνοικισμῶν ἢ κωμοπόλεων δεόν πρὸ παντός νὰ προσδιορισθῶσιν, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους αὐτῶν, αἱ πλουτοπαραγωγικαὶ ἐργασίαι αἵτινες θὰ ἀναπτυχθῶσιν ἐν αὐταῖς καὶ αἵτινες ἐργασίαι δεόν νὰ εἶναι αἱ αὐταὶ ἢ παραπλήσια πρὸς τὰς ἐργασίας ἃς οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἐγνώριζον καὶ ἐκαλλιέργουν πρὸ τῆς ἐκ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν χώρας ἀναχωρήσεως. Ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι εἰς τὰς κωμοπόλεις εἰς ἃς θὰ ἐγκατασταθῶσι 2 ἢ 3 χιλιάδων ψυχῶν καὶ πλεόν ἐνδείκνυται ὅπως ἐπικρατήσῃ τὸ μικτὸν σύστημα γεωργικῶν, βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ἵνα τὰ μέλη μᾶς ἐκάστης οἰκογενείας, εἰ δυνατόν πάντα, ἀπασχοληθῶσιν εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας τῆς εἰδικότητος αὐτῶν.

Συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς ταύτας ἢ ἐκλογῇ τῶν γεωγραφικῶν θέσεων ἐνθα μέλλουσι νὰ ἰδρυθῶσιν αἱ πρόσφυγικαὶ κωμοπόλεις δεόν νὰ γίνῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε πρὸ παντός νὰ πληρῶνται οἱ οἰκονομικοὶ ὅροι ἱκανοποιητικῆς ἐργασίας τῶν ἐγκατασταθησομένων πληθυσμῶν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΝ

Τὴν ἐκλογὴν τῶν γεωγραφικῶν σημεῖων ἐνθα μέλουσι νὰ ἰδρυθῶσιν αἱ κωμοπόλεις, αἵτινες θὰ ἱκανοποιῶσι τὰς τε οἰκονομικὰς συνθήκας καὶ τοὺς δρους ὑγιεινῆς καὶ συγκοινωνίας, δεόν νὰ ἀκολουθήσῃ σειρά προ-καταρκτικῶν ἐργασιῶν. Αὗται εἶναι ἡ τοπογράφησις καὶ ὁροθέτησις, ἡ σύνταξις τῶν σχεδίων τῶν κωμοπόλεων καὶ ἡ ἐπιτοῦ ἐδάφους ρυμοτομία.

Αἱ ἐργασίαι αὗται δεόν νὰ διεκπεραιωθῶσι γοργῶς διὰ συνεργειῶν εἰδικῶν ἐκ παραλλήλου ἐργαζομένων. Τὰ συνεργεῖα ταῦτα λαμβανόμενα ἐκ τῶν Ὑπουργείων Συγκοινωνίας, Γεωργίας καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας δύνανται, τῇ βοήθειᾳ ἐργατῶν προσφύγων, νὰ περατώσωσι τὰς ἐργασίας ταύτας διὰ 5 ἢ 10 κωμοπόλεις ἐντὸς ἐνὸς ἢ δύο τῶ πολὺ μηνῶν, Τὸ ἐκ τῶν Ὑπουργείων τούτων ἀποσπασθησόμενον προσωπικὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἀρχιμηχανικοῦ θὰ ἐπεξεργασθῇ κατὰ συνεργεῖον διὰ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ τὸ σχέδιον ἐκάστης κωμοπόλεως, καχωρισμένως μὲν ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν ἐκάστης γεωγραφικῆς θέσεως, ἐπὶ τῇ βάσει ὁμοῦ γενικῶν ἀρχῶν κοινῶν διὰ πάντα τὰ σχέδια. Αἱ ἀρχαὶ αὗται θὰ καθορισθῶσι καὶ διαγραφῶσιν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς τεχνικῆς ταύτης ὑπηρεσίας μετὰ συνεννόησιν τούτου καὶ τῆς Γενικῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ τῆς ὁποίας εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς μελέτης μας ταύτης ὁμιλήσαμεν.

Εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν γενικῶν αὐτῶν ἀρχῶν δεόν νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει οὐ μόνον αἱ ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ γενικαὶ σκέψεις, αἵτινες δεόν νὰ συζητηθῶσι καὶ, μετὰ τὰς τυχόν τροποποιήσεις ἐπ' αὐτῶν, ἀποκρυσταλλωθῶσιν εἰς ἀποφάσεις τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀλλὰ καὶ αἱ ὑποδείξεις τῶν εἰδικῶν, τῶν πρὸς τοῦτο κληθησομένων ἵνα ὑποβάλωσι τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὑπαγορευομένας προβλέψεις διὰ τὰ ζητήματα τῆς ὑγιεινῆς τῶν πόλεων, τῆς ρυμοτομίας, ὑδρεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως, συγκοινωνίας καὶ φωτισμοῦ τῶν πόλεων. Τοιοῦτοτρόπως αἱ μέλουσαι νὰ ἰδρυθῶσι κωμοπόλεις θὰ συγκεντρώσιν τὰ πορίσματα τῆς ἐπιστήμης καὶ πράξεως, τὰ συναποτελοῦντα τὴν πρότυπον νεωτεριστικὴν κωμόπολιν τῆς σήμερον.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς μελέτης τῶν ἔργων δεόν νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ πλουτοπαραγωγικαὶ ἐργασίαι, αἵτινες θὰ ἀναπτυχθῶσιν εἰς ἐκάστην περιφέρειαν, γεωργικῆς, βιοτεχνικῆς, βιομηχανικῆς φύσεως ἵνα γίνωσιν αἱ ἀνάλογοι προβλέψεις τόσον ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ χώρου ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν συγχρονισμόν τῆς οἰκοδομικῆς καὶ ἐν γένει ὀργανωτικῆς ἐργασίας.

Συγχρόνως καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἐργασίαν ταύτην τῆς Κρα-

τικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἴδιωτικῆ πρωτοβουλία καὶ κατὰ προτίμησιν οἱ ἐπιχειρηματικώτεροι τῶν προσφύγων νὰ προβῶσιν εἰς τὴν Ἱδρυσιν καὶ ὀργάνωσιν συναιτερισμῶν παραγωγῆς καὶ ἀνώνμων ἢ ἄλλων ἐταιρειῶν πρὸς ἀνάληψιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν τε κοινοτικῶν καὶ τῶν πλουτοπαραγωγικῶν ἔργων.

Τὰ κοινοτικά ταῦτα ἱδρύματα, ἅτινα ἡ Κρατικὴ ὑπηρεσία θὰ μελετήσῃ καὶ σχεδιάσῃ ἢ δὲ ἴδιωτικῆ πρωτοβουλία θὰ ἐκτελέσῃ, ἔσονται νὰ εἶναι κατὰ σειράν καὶ ἀναλόγως τῶν διατιθεμένων μέσων τὰ ἀκόλουθα:

Κοινοτικὸν κτίριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ συγκεντρωθῶσιν ἅπαντα τὰ γραφεῖα τῆς τοπικῆς κρατικῆς ὀργανώσεως.

Ἄγορά μετὰ μικρῶν γενικῶν ἀποθηκῶν ἐπαρκῶν διὰ τὴν περίοδον τῶν ἱδρυτικῶν ἔργων, ἔλλῃ μὲ πρόβλεψιν χώρου διὰ μεταγενεστέραν ἐπέκτασιν αὐτῶν.

Ἵδραγωγεῖον καὶ κοινοτικὸς φωτισμὸς.

Νοσοκομεῖον μετὰ φαρμακείου καὶ ναοῦ.

Σχολεῖον μετὰ βιβλιοθήκης.

Μεταγενεστέρως δὲ θέατρον καὶ γυμναστήριον.

Τὰ δὲ ἔργα τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας θὰ εἶναι αἱ οἰκοδομαὶ, τὰ βιοτεχνικὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ ἐμπ. καταστήματα.

Αἱ οἰκοδομαὶ ἔσονται ἀπραιτήτως νὰ εἶναι 2 ἢ 3 τύπων ὁμοιόμορφοι καὶ ἀπέριττοι, νὰ οἰκοδομηθῶσι δὲ πάντως ἀνὰ σειράς (construction en series) ἐντὸς δύο χρονικῶν περιόδων. Τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ τύπου, μέθοδος ἐν μεγίστῃ κλίμακῃ ἐφορμοζομένη ἐν Ἀμερικῇ, οὐ μόνον συντέμνει εἰς χρόνον καὶ χρήμα καὶ ἀπλοποιεῖ τὴν μελέτην καὶ σύνταξιν τῶν σχεδίων ἀλλὰ καὶ κατὰ πλεονεκτήματα οἰκονομικῆ καὶ ταχέως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκίας εἶναι.

Ἐπάρχουσιν ἐν Ἀμερικῇ ἐταιρεῖαι, αἵτινες θὰ ἀναλάβωσιν νὰ παραδώσωσιν ἐντὸς ἔτους 2.000 οἰκίας, ἐκτισμένας τῇ βοήθειᾳ τῶν μηχανικῶν μέσων αὐτῶν καὶ ἔργατῶν προσφύγων. Αἱ οἰκίαι αὗται θὰ ἐστὲ γαζον μονίμως 10.000 ψυχάς.

Ἡ δαπάνη διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῶν οἰκιῶν αὐτῶν θὰ ἀνήρχετο κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς μπε, εἰς 50 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ὧν μὲγα μέρος θὰ προκατεβῆλλετο πιθανῶς ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐταιρειῶν, ἐὰν εἶχον τὴν ἐγγύτησιν τοῦ Κράτους ἢ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐπληρώνετο ἀνάλογον τοκοχρεωλύσιον. πάντως μικρότερον ἐνοικίου ὑπὸ ἄλλας συνθήκας.

Ἐὰν ἀπ' ἐτέρου ἢ δαπάνη ρυμοτομίας καὶ οἰκοδομήσεως τῶν ἀνωτέρω ἀναφερθέντων κοινοτικῶν ἔργων ἀνέλθῃ εἰς τὰ 40 ἕως 50 ἑκατομμύρια δραχμῶν, δυνατόμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν, κατὰ τινα προσέγγισιν καὶ ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἀξίαν τοῦ νομισματὸς μπε, ὡς ὀλίγη δαπάνη τῆς

οικοδομήσεως εκάστης προτύπου κωμοπόλεως δια 10,000 ψυχάς εις 100 εκατομμύρια δραχμών.

Τὰ μεγάλα ταῦτα ποσά εἶναι προτιμότερον νὰ προκαταβληθῶσι σήμερον, εἴτε ἐν ὄλῳ εἴτε ἐν μέρει ἐὰν ἐπιτευχθῶσιν οἰκονομικοὶ συνδυασμοί, ὅπως οἱ πληθυσμοὶ οὗτοι, ἀνακτῶντες τὸ ἠθικὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἐργατικότητά των, γίνωσι παραγωγικοὶ καὶ εὐημερήσωσιν. Ἄλλως τὰ ποσά ταῦτα θὰ δαπανηθῶσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τὴν συντήρησίν των καί, ἐὰν τὰ ἔργα ταῦτα δὲν πραγματοποιηθῶσιν, ἡ ἐσχάτη πένιθ θὰ μαστίση καὶ τοὺς νέους καὶ ἕνεκα τῆς οἰκονομικῆς ἀλληλεγγύης καὶ τοὺς παλαιοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης.

Δεκέμβριος, 1922.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Χημικὸς Μηχανικὸς

ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Προεξοφλήσεις

Δάνεια επί ενεχύρων χρηματογράφων

» » » έμπορευμάτων

*Αγορά και πώλησις συναλλάγματος

» » » χρηματογράφων

*Εμπορικόν και ναυτιλιακόν τμήμα

*Αγορά και πώλησις έμπορευμάτων διά λογαριασμών τρίτων.

Παραλαβή και αποθήκευσις έμπορευμάτων.

*Εκτέλεσις ναυπλώσεων.

*Ασφάλειαι θαλάσσης κλπ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

*Ίδρυσις *Εταιρειών πρὸς εκτέλεσιν έργων Γεωργικῶν, Βιομηχανικῶν, έμπορικῶν, μεταλλευτικῶν, τεχνικῶν κλπ.

*Εκδοσις δανείων εἰς δημοσίαν έγγραφην

Συνομολόγησις Μεγάλων δανείων δι' όμολογιῶν ἢ ἐπὶ έγγήσει πρὸς άνωνόμους εταιρείας.

Στατιστικαὶ καὶ Οικονομικαὶ μελέται

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ 4 %.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1893

ΚΕΦΑΛ. ΕΞ ΟΛΟΚΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 48.000,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφική Διεύθυνσις: ΑΘΗΝΑΤΚΗ,

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ἐν Ἑλλάδι: Ἀθήναι, Ἀγρίνιον, Ἀργοστόλιον, Βόλος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰωάννινα, Κιββάλα, Καλάμαι, Λάρισα, Λήμνος, Κάστρον, Μυτιλήνη, Πάτραι, Πειραιεύς, Ρέθυμνον, Σάμοσ: Βαθῦ καὶ Καρλόβασι, Σμύρνη, Σῦρος, Τρίπολις, Χαλκίς, Χανιά, Χίος,

Ἐν Κωνσταντινουπόλει: Γυλατᾶ, Σταμπούλ.

Ἐν Αἰγύπτῳ: Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον.

Ἐν Κύπρῳ: Λεμεσός, Λευκωσία.

Ἐν Ἀγγλίᾳ: Λονδίνον, Μάντσεστερ.

Ἐκτελεῖται πᾶσα Τραπεζικὴ ἐν γένει ἐργασία

Ἀγοραπωλησία Συναλλάγματος ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Πιστώσεις ἔναντι Φορτωτικῶν.

Προεξοφλήσεις καὶ εἰσπράξεις Γραμματίων.

Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαὶ καὶ Ἐντολαὶ Πληρωμῶν.

Χρηματικαὶ Ἐντολαί.

Χρῶνγραφα πρὸς φύλαξιν καὶ εἰσπραξὶς τοκομεριδίων.

Ἐνοικίσεις Χρηματοκιβωτίων.

Καταθέσεις Ὀψεως καὶ ἐπὶ Προθεσμία.

Ταμιευτήριον ἐπὶ τόκῳ ἔτησίως.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

ΚΑΘ' ἘΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ